

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista (HE 53/2021 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- lakivaliokunta LaVL 5/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen, oikeusministeriö
- toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Suomen Pörssisäätiö
- Policy-valiokunnan varapuheenjohtaja Manne Airaksinen, Directors' Institute Finland - Hallitusammattilaiset ry
- asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtava lakimies Satu Wennberg, Finanssiala ry
- johtava asiantuntija Ville Kajala, Keskuskauppakamari

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- Listayhtiöiden neuvottelukunta
- Suomen Osakesäästäjät
- Suomen Hypoteekkiyhdistys
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Säätiöt ja rahastot ry
- WWF Suomi
- professori Seppo Villa

Valiokuntaan on saapunut ilmoitus, ei lausuttavaa:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2021 vp

- Finanssivalvonta

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista. Laki korvaisi voimassa olevan väliaikaisen lain, joka ehdotetaan samalla kumottavaksi.

Esityksen tarkoituksena on jatkaa syksyllä 2020 säädetyin määräaikaisen lain eräiden säännösten voimassaoloa siten, että pörssi- ja First North -listayhtiöt voivat järjestää yhtiökokouksen kokonaan etäosallistumiseen perustuen kesäkuun 2022 loppuun asti ja osuuskunnat, yhdistykset ja eräät rahoitusalan yritykset voivat sallia etäosallistumisen ja asiamiehen käytön kesäkuun 2022 loppuun mennessä järjestetyssä laissa tarkoitettussa kokouksessa. Lisäksi on tarpeen, että yhteisöt voivat lykätä kevään ja kesän lakiin, yhtiöjärjestykseen ja sääntöihin perustuvat yhteisöjen osakkeenomistajien ja jäsenten kokoukset pidettäväksi syyskuun 2021 loppuun mennessä vastaavalla tavalla kuin keväällä 2020 säädetyssä väliaikaisessa laissa sallittiin kevään ja kesän 2020 kokousten lykkäminen. Näiden yhteisöjen päätöksenteon häiriöttömyyden turvaaminen myös keväällä, kesällä ja syksyllä 2021 ja keväällä 2022 on yhteisöjen, niiden osakkaiden, jäsenten, sidosryhmien ja koko yhteiskunnan edun mukaista. Ehdotuksen perusteella yhteisöjen hallituksilla olisi myös keväästä syyskuun 2021 ja keväällä 2022 riittävästi keinoja järjestää kokoukset yhteisöjen tarpeiden, resurssien ja terveydensuojeluvaatimusten mukaisesti. Kevään 2021 kokouskäytännöistä saadaan myös riittävät tiedot verkkokokoukset sallivan ja etäosallistumista helpottavan pysyvän lainsäädännön valmisteluun.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö. Hallituksen esityksen mukaisen lainsäädännön tarkoituksena on jatkaa koronapandemian vuoksi syksyllä 2020 säädetyin määräaikaisen lain eräiden säännösten voimassaoloa siten, että osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset ja eräät rahoitusalan yritykset voivat sallia etäosallistumisen ja asiamiehen käytön kesäkuun 2021 loppuun mennessä järjestetyssä, laissa tarkoitettussa, kokouksessa. Lisäksi tavoitteena on muuttaa lainsäädäntöä siten, että kuluvan vuoden kevään ja kesän aikana pidettäväksi tarkoitettuja, lakiin, yhtiöjärjestykseen ja sääntöihin perustuvat yhteisöjen, osakkeenomistajien ja jäsenten kokoukset voidaan lykätä pidettäväksi syyskuun 2021 loppuun mennessä vastaavalla tavalla kuin keväällä 2020 säädetyssä väliaikaisessa laissa sallittiin kevään ja kesän 2020 kokousten lykkäminen.

Lakivaliokunnan lausunto (LaVL 5/2021 vp — HE 53/2021 vp). Lakivaliokunta on tarkastellut esitystä erityisesti yhdistysten ja yhdistyslakia koskevien poikkeusten osalta. Yhdistyksien osalta esityksessä tarkoitettuja väliaikaisia toimenpiteitä liittyvät erityisesti yhdistysten kokousten pitämisaikojen lykkäämismahdollisuuteen sekä asiamiehen käytön ja etäosallistumisen helpottamiseen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2021 vp

mahdollisuuksien jatkamiseen määräajaksi myös voimassa olevan määräaikaisen lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Lakivaliokunta on lausunnossaan viitannut aiempaa väliaikaista lakia koskeviin lausuntoihinsa (LaVL 2/2020 vp ja LaVL 5/2020 vp), joissa se on nostanut esiin etäosallistumista helpottavan pysyvän lainsäädännön valmistelun ja pitänyt muun muassa siihen liittyvää selvitystyötä tärkeänä. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan etäosallistumista helpottava ja verkkokokoukset mahdollistava ehdotus pysyväksi lainsäädännöksi valmistellaan annettavaksi mahdollisimman aikaisin kevälistuntokaudella 2022. Talousvaliokunta yhtyy lakivaliokunnan tätä kehittämistyötä puoltavaan kantaan.

Lakivaliokunta on pitänyt nyt ehdotettua sääntelyä kaiken kaikkiaan perusteltuna ja puoltanut sen hyväksymistä.

Vaihtoehdot. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille hallituksen esityksestä poikkeavia tapoja kokousten järjestämiseen, muun muassa erilaisia hybridimalleja, jotka käytännössä sisältäisivät sekä perinteisen kokouksen että reaaliaikaisen etäosallistumisen kokoukseen. Talousvaliokunta katsoo, että tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista säätää pakottavasti kokousmenettelyistä tällä tavoin.

Erikokoisilla ja eri osakaspuhjan ja yhtiökokousosallistumiskäytännön yhtiöillä voi olla varsin erilaisia tarpeita. Lisäksi on epävarmaa, onko tarve hybridikokouksille ohimenevä vai jääkö se pysyväksi.

Kokousmenettelyjen kehitys voi edetä nopeastikin kohti kokonaan etäyhteyden avulla pidettäviä kokouksia. On odotettavissa, että etäkokousten mahdollisesti vakiintuessa tämä luo kysyntää ja siten myös tarjontaa markkinaehtoisille kokousten toteuttamisvälineille. On tärkeää, ettei tällaista markkinaehtoista kysynnän mukaan muotoutuvan palvelutarjooman kehittymistä jäykistetä liian pakottavalla sääntelyllä.

Talousvaliokunta huomauttaa, että kokouksen järjestäminen samaan aikaan kahdella eri tavalla voi merkitä myös kokouskustannusten nousua ja hallinnon lisääntymistä.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana. Etäosallistumisen yleistymisestä huolimatta on edelleen huomattava määrä yhteisöjä, joissa suurelle osalle osakkeenomistajista tai jäsenistä fyysinen osallistuminen yhteisön kokoukseen on käytännössä ainoa tapa osakkeenomistajan tai jäsenen oikeuksien käyttämiseen. Epidemia ja rokotustilanne huomioiden on tämän vuoksi tarpeen sallia lakiin, yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuvien kokousten lykkääminen kesän 2021 yli vastaavalla tavalla kuin aiemmassa väliaikaisessa laissa (290/2020) vuosi sitten. Talousvaliokunta viittaa aikaisempaa lakia koskevaan mietintöönsä TaVM 8/2020 vp ja toistaa siinä esiin nostamansa huomiot muun muassa kokousten kutsumisen määräaikaisten laskennan suhteen.

Huomioita jatkovalmisteluun. Määräaikaisen sääntelyn soveltamisen aikana on tarkoituksenmukaista kerätä kokemuksia ja tietoa etäkokousten järjestämisestä, niihin mahdollisesti liittyvistä

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2021 vp

ongelmista sekä hyvistä käytännöistä, jotta tätä tietoa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää myöhemmin uudistettaessa yhteisöainsäädäntöä myös pysyvästi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 53/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 22.4.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Tae sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller